

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه شهید باهنر کرمان

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه علوم تربیتی

پایان نامه تحصیلی جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی

بررسی میزان تأثیر درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی در انتخاب
رشته تحصیلی از دیدگاه دانش آموزان متوسطه منطقه ماهان

استاد راهنما:

آقای دکتر ریحانی

استاد مشاور:

آقای دکتر قزل ایاغ

مؤلف:

مرتضی دهقان امیر آبادی

۱۳۸۸ / ۴ / ۱۶

گروه اطلاعات و مرکز علمی و پژوهشی

تسلیه درازک

شهریور ۱۳۸۷

۱۱۵۱۴۸

این پایان نامه به عنوان یکی از شرایط احراز درجه کارشناسی ارشد به
گروه علوم تربیتی و روانشناسی
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
دانشگاه شهید باهنر کرمان

تسلیم شده است و هیچ گونه مدرکی به عنوان فراغت از تحصیل دوره مزبور شناخته نمی شود

ام و نام خانوادگی

امضاء

مرتضی دهقان

انشجو:

دکتر ریحانی

ستاد راهنما:

دکتر علوی

اور ۱:

دکتر آذری

اور ۲:

اعوانت پژوهشی و تحصیلات تکمیلی یا نماینده دانشکده: دکتر لسانی

اور ۳:

حق چاپ محفوظ و مخصوص به دانشگاه است

(ج)

تقدیم به :

اولین آموزگاران زندگی ام پدر و مادرم، که بر

دستان پر مهر و محبتشان بوسه می زنم

و

همسر و دخترم که با بردوش کشیدن بار

زندگی، امکان پرداختن به این پژوهش را

برایم فراهم ساختند.

تقدیر و تشکر

من له بشکر المطوق له بشکر الخالق.

پیامبر اعظم (ص)

در تدوین این پایان نامه از همیاری و بزرگواری خاص استادان و دوستانی بهره مند بودم که همراه به عنوان یک آموزگار علم اخلاق از آنها، درس ها آموختم. اکنون نیز جهت قدردانی، به عنوان وظیفه، دست تمامی آنها را به رسم ادب می بوسم و برای آنان سلامتی و بهروزی آرزو دارم. همچنین بر خود لازم می دانم که از آقای دکتر ریحانی استاد راهنمای تحقیق، که با راهنماییهای ارزنده خود مشوق انجام کار بوده و با دقت و حوصله سرشار خود به مراحل مختلف پژوهش را پی گیری نمودند و آقای دکتر قزل ایاغ استاد مشاور تحقیق که با ارائه راهکارهای مفید گره های روش تحقیق را گشود و با دقت به رفع مشکلات پژوهش پرداختند و همچنین از تمامی اساتید گرامی بخش علوم تربیتی که طی این مدت به ناچار بنده را تحمل نموده اند، کمال تشکر و قدردانی را دارم.

چکیده:

موضوع تحقیق حاضر، بررسی میزان تاثیر درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی در انتخاب رشته تحصیلی از دیدگاه دانش آموزان پسر و دختر مدارس متوسطه منطقه ماهان می باشد.

در این پژوهش که از روش توصیفی پیمایشی استفاده شده است، جامعه آماری شامل کلیه ۹۹۳ نفر از دانش آموز دختر و پسر سال دوم و سوم نظام جدید آموزش متوسطه که در سال تحصیلی ۸۶-۸۷ درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی را گذرانده اند. از میان دانش آموزان تعداد ۲۷۷ نفر به شیوه نمونه گیری تصادفی طبقه ای با توجه به پایه تحصیلی انتخاب گردیدند ابزار گرد آوری اطلاعات شامل یک پرسشنامه پاسخ بسته چهار گزینه ای، که شامل ۳۰ سؤال برای دانش آموزان می باشد. تجزیه و تحلیل داده های این پژوهش در دو سطح آماری توصیفی و استنباطی انجام گرفته است. در سطح توصیفی از مشخصه های آماری نظیر فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار و در سطح استنباطی نیز متناسب با سطح سنجش داده ها و فرضیه ها، اساسی مطرح شده در آزمون دو جمله ای، آزمون و تحلیل واریانس یک طرفه (ANOVA) استفاده شده است.

مهمترین یافته های مربوط به سوالات اساسی پژوهش به شرح زیر می باشد:

- ۱- از دیدگاه دانش آموزان درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی قادر است ارزش و اهمیت تحصیل را برای آنان تبیین کند.
- ۲- از دیدگاه دانش آموزان درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی در آشنایی آنان نسبت به مشاغل موجود در جامعه و شرایط و ضوابط ورود به مشاغل موثر نمی باشد.
- ۳- از دیدگاه دانش آموزان درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی می تواند آنان را با ضرورت برنامه ریزی تحصیلی و شغلی، اهمیت تصمیم گیری و حل مسئله آشنا نماید.
- ۴- از دیدگاه دانش آموزان درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی نمی تواند آگاهی های لازم را در مورد رشته های مختلف نظام جدید آموزش متوسطه به آنان ارائه نماید.
- ۵- با توجه به یافته های پژوهش، دانش آموزان نظام جدید آموزش متوسطه در سطح زیاد از رشته تحصیلی خود که انتخاب نموده اند رضایت دارند.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: طرح مسأله	۱
۱-۱. موضوع تحقیق:	۳
۲-۱. بیان مسأله:	۳
۳-۱. اهمیت و ضرورت تحقیق	۴
۴-۱. اهداف تحقیق:	۵
۱-۴-۱. هدف کلی:	۶
۲-۴-۱. اهداف جزئی:	۶
۵-۱. سؤال ها یا فرضیه های تحقیق:	۶
۱-۵-۱. سؤال های اصلی	۶
۲-۵-۱. سؤال های فرعی	۷
۶-۱. تعریف مفاهیم مطرح شده در سئوالها یا فرضیه های تحقیق:	۷
فصل دوم: پیشینه تحقیق	۹
۱-۲. مبانی نظری مساله	۱۰
۱-۱-۲. اهداف مدرسه	۱۰
۲-۱-۲. تعریف راهنمایی	۱۲
۳-۱-۲. تعریف راهنمایی تحصیلی	۱۳
۴-۱-۲. تاریخچه راهنمایی تحصیلی در جهان و ایران:	۱۳
۵-۱-۲. ضرورت راهنمایی تحصیلی:	۱۴
۶-۱-۲. اهمیت برنامه ریزی تحصیلی	۱۶
۷-۱-۲. هدفهای برنامه راهنمایی تحصیلی	۱۷
۸-۱-۲. مراحل و گامهای برنامه ریزی تحصیلی	۱۸
۹-۱-۲. روشهای اجرای راهنمایی تحصیلی	۲۰
۱۰-۱-۲. عوامل موثر در راهنمایی	۲۰
۱۱-۱-۲. تاثیر خانواده در انتخاب رشته تحصیلی فرزندان	۲۲
۱۲-۱-۲. اطلاعات تحصیلی و نقش آن	۲۲

۲۳ ۱۳-۱-۲ اهداف اطلاعات تحصیلی و اهداف آن در دبیرستان
۲۴ ۱۴-۱-۲ مشاوره و ضرورت آن
۲۵ ۱۵-۱-۲ اهمیت و ضرورت فعالیت های راهنمایی و مشاوره در مدارس
۲۶ ۱۶-۱-۲ عوامل موثر در ضرورت فکر راهنمایی و مشاوره و توسعه آن در نظام های آموزش و پرورش
۲۶ ۱۷-۱-۲ نقش مشاور در مدارس
۲۷ ۱۸-۱-۲ نقش مشاوره در امور تحصیلی
۲۸ ۱۹-۱-۲ لزوم آشنایی دانش آموزان با مکانیسم های برنامه ریزی تحصیلی
۲۹ ۲۰-۱-۲ برنامه ریزی و مراحل آن
۲۹ ۲۱-۱-۲ اهمیت و فواید آموزش برنامه ریزی به دانش آموزان
۳۰ ۲۲-۱-۲ تعریف راهنمایی شغلی
۳۱ ۲۳-۱-۲ تاریخچه راهنمایی شغلی و حرفه ای
۳۳ ۲۴-۱-۲ ضرورت راهنمایی شغلی
۳۵ ۲۵-۱-۲ مشاوره شغلی و سازگاری های حرفه ای
۳۶ ۲۶-۱-۲ اطلاعات شغلی و نقش آن
۳۷ ۲۷-۱-۲ هدف ارائه اطلاعات شغلی و حرفه ای
۳۷ ۲۸-۱-۲ روش های کسب اطلاعات شغلی و حرفه ای
۳۸ ۲۹-۱-۲ وسایل آموزش اطلاعات شغلی و حرفه ای
۳۸ ۳۰-۱-۲ نظریه هالند و میلر در مورد انتخاب شغل
۴۰ ۳۱-۱-۲ سیر تکاملی شغل
۴۱ ۳۲-۱-۲ روند برنامه ریزی شغلی
۴۳ ۳۳-۱-۲ اثر ویژگی های فردی در هدایت تحصیلی و شغلی
۴۴ ۳۴-۱-۲ رابطه راهنمایی تحصیلی با راهنمایی شغلی
۴۵ ۳۵-۱-۲ مسایل هدایت شغلی و تحصیلی و راه حل های آن
۴۶ ۳۶-۱-۲ خدمات راهنمایی مدارس
۴۷ ۳۷-۱-۲ هدفها و وظایف راهنمایی حرفه ای در دبیرستان
۴۸ ۳۸-۱-۲ راهنمایی تحصیلی در چند کشور جهان

۴۸	۱-۳۸-۱-۲. راهنمایی تحصیلی در امریکا	۴۸
۴۸	۱-۳۸-۱-۲. انواع برنامه های درسی در امریکا:	۴۸
۴۹	۱-۳۸-۱-۲. برنامه ریزی تحصیلات دبیرستانی در امریکا	۴۹
۵۰	۱-۳۸-۱-۲. برنامه ریزی تحصیلات بعد از دبیرستان در امریکا	۵۰
۵۳	۱-۳۸-۲. بلژیک	۵۳
۵۳	۱-۳۸-۳. فرانسه	۵۳
۵۳	۱-۳۸-۴. ژاپن	۵۳
۵۳	۱-۳۸-۵. انگلستان	۵۳
۵۴	۱-۳۹. اهمیت دوره متوسطه	۵۴
۵۴	۱-۴۰. طرح جدید آموزش متوسطه	۵۴
۵۵	۱-۴۱. مزایای طرح جدید آموزش متوسطه	۵۵
۵۶	۱-۴۲. اهداف دوره متوسطه	۵۶
۵۶	۱-۴۳. ساختار دوره های متوسطه	۵۶
۵۷	۱-۴۴. اهداف کلی درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی در نظام جدید آموزش متوسطه	۵۷
۶۰	۲-۲. سوابق پژوهشی مرتبط با مساله	۶۰
۶۰	۱-۲-۲. چکیده تحقیقات انجام شده در ایران	۶۰
۶۶	۲-۲-۲. چکیده تحقیقات انجام شده در خارج از ایران	۶۶
۷۱	خلاصه و جمع بندی نتایج تحقیقات انجام شده:	۷۱
۷۲	فصل سوم: روش تحقیق	۷۲
۷۳	۱-۳. روش تحقیق	۷۳
۷۴	۲-۳. متغیر های مورد بررسی	۷۴
۷۴	۳-۳. جامعه مورد مطالعه	۷۴
۷۶	۴-۳. روش نمونه گیری	۷۶
۷۷	۱-۴-۳: نمونه آماری دانش آموزان بر اساس رشته تحصیلی	۷۷
۷۷	۵-۳. ابزار جمع آوری اطلاعات	۷۷
۷۸	۶-۳. روایی	۷۸
۷۹	۷-۳. پایایی پرسشنامه	۷۹

- ۳-۸ شیوه های جمع آوری اطلاعات ۷۹
- ۳-۹. شیوه تجزیه و تحلیل داده ها ۷۹
- فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها ۸۰
- ۴-۱: توصیف شاخص های دموگرافیک (بررسی ویژگی های عمومی): ۸۱
- ۴-۱-۱: وضعیت جنسیت دانش آموزان: ۸۱
- ۴-۱-۲: وضعیت پایه تحصیلی دانش آموزان: ۸۲
- ۴-۱-۳: وضعیت رشته تحصیلی دانش آموزان: ۸۳
- ۴-۲: سؤال های اصلی: ۸۴
- ۴-۲-۱: آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی ارزش و اهمیت تحصیل را برای دانش آموزان تبیین می کند؟ ۸۴
- ۴-۲-۲: آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی در آشنایی دانش آموزان نسبت به مشاغل موجود در جامعه و شرایط و ضوابط ورود به مشاغل مؤثر می باشد؟ ۸۷
- ۴-۲-۳: آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی قادر است دانش آموزان را با ضرورت برنامه ریزی تحصیلی و شغلی و اهمیت تصمیم گیری و حل مسأله آشنا نماید؟ ۹۰
- ۴-۲-۴: آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی می تواند آگاهی های لازم را در مورد رشته های مختلف نظام جدید آموزش متوسطه به دانش آموزان ارائه نماید؟ ۹۳
- ۴-۲-۵: آیا دانش آموزان نظام جدید آموزش متوسطه از رشته تحصیلی که انتخاب کرده اند رضایت دارند؟ ۹۶
- ۴-۳: سؤال های فرعی: ۹۹
- ۴-۳-۱: آیا بین نظرات دانش آموزان دختر و پسر در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به تبیین ارزش و اهمیت تحصیل تفاوت وجود دارد؟ ۹۹
- ۴-۳-۲: آیا بین نظرات دانش آموزان دختر و پسر در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به مؤثر بودن آشنایی دانش آموزان نسبت به مشاغل موجود در جامعه تفاوت وجود دارد؟ ۹۹
- ۴-۳-۳: آیا بین نظرات دانش آموزان دختر و پسر در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به آشنا کردن دانش آموزان با اهمیت تصمیم گیری و حل مسأله تفاوت وجود دارد؟ ۹۹

- ۴-۳-۴: آیا بین نظر دانش آموزان دختر و پسر در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به ارائه نمودن آگاهی های لازم در مورد رشته های مختلف نظام جدید، آموزش متوسطه تفاوت وجود دارد؟..... ۱۰۰
- ۴-۳-۵: آیا بین نظر دانش آموزان دختر و پسر در خصوص رضایت داشتن دانش آموزان نظام جدید آموزش متوسطه از رشته تحصیلی که انتخاب کرده اند تفاوت وجود دارد؟..... ۱۰۰
- ۴-۳-۶: آیا بین نظرات دانش آموزان پایه دوم و سوم در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به تبیین ارزش و اهمیت تحصیل تفاوت وجود دارد؟..... ۱۰۵
- ۴-۳-۷: آیا بین نظرات دانش آموزان پایه دوم و سوم در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به مؤثر بودن آشنایی دانش آموزان نسبت به مشاغل موجود در جامعه تفاوت وجود دارد؟..... ۱۰۵
- ۴-۳-۸: آیا بین نظرات دانش آموزان پایه دوم و سوم در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به آشنا کردن دانش آموزان با اهمیت تصمیم گیری و حل مسأله تفاوت وجود دارد؟..... ۱۰۵
- ۴-۳-۹: آیا بین نظرات دانش آموزان پایه دوم و سوم در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به ارائه نمودن آگاهی های لازم را در مورد رشته های مختلف نظام جدید آموزش متوسطه تفاوت وجود دارد؟..... ۱۰۶
- ۴-۳-۱۰: آیا بین نظرات دانش آموزان پایه دوم و سوم در خصوص رضایت داشتن دانش آموزان نظام جدید آموزش متوسطه از رشته تحصیلی که انتخاب کرده اند تفاوت وجود دارد؟..... ۱۰۶
- ۴-۳-۱۱: آیا بین نظرات دانش آموزان رشته های مختلف تحصیلی در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به تبیین ارزش و اهمیت تحصیل تفاوت وجود دارد؟..... ۱۱۱
- ۴-۳-۱۲: آیا بین نظرات دانش آموزان رشته های مختلف تحصیلی در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به مؤثر بودن آشنایی دانش آموزان نسبت به مشاغل موجود در جامعه تفاوت وجود دارد؟..... ۱۱۱
- ۴-۳-۱۳: آیا بین نظرات دانش آموزان رشته های مختلف تحصیلی در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به آشنا کردن دانش آموزان با اهمیت تصمیم گیری و حل مسأله تفاوت وجود دارد؟..... ۱۱۱

- ۴-۳-۱۴: آیا بین نظرات دانش آموزان رشته های مختلف تحصیلی در خصوص درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی راجع به ارائه نمودن آگاهی های لازم را در مورد رشته های مختلف نظام جدید آموزش متوسطه تفاوت وجود دارد؟ ۱۱۲
- ۴-۳-۱۵: آیا بین نظرات دانش آموزان رشته های مختلف تحصیلی در خصوص رضایت داشتن دانش آموزان نظام جدید آموزش متوسطه از رشته تحصیلی که انتخاب کرده اند تفاوت وجود دارد؟ ۱۱۲
- فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری ۱۲۰
- ۵-۱-۱- مقدمه ۱۲۱
- ۵-۱-۱-۱- سؤال اساسی اول: ۱۲۲
- ۵-۱-۱-۲- سؤال اساسی دوم ۱۲۲
- ۵-۱-۱-۳- سؤال اساسی سوم ۱۲۲
- ۵-۱-۱-۴- سؤال اساسی چهارم ۱۲۳
- ۵-۱-۱-۵- سؤال اساسی پنجم ۱۲۲
- ۵-۱-۱-۶- سؤال فرعی اول ۱۲۴
- ۵-۱-۱-۷- سؤال فرعی دوم ۱۲۴
- ۵-۱-۱-۸- سؤال فرعی سوم ۱۲۵
- ۵-۲- بحث و بررسی: ۱۲۶
- ۵-۳- پیشنهاد ها ۱۳۱
- ۵-۴- پیشنهاد برای تحقیقات آینده ۱۳۱
- ۵-۵- محدودیت های تحقیق ۱۳۲
- منابع و مآخذ ۱۳۳
- منابع انگلیسی: ۱۳۷

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۶۰	جدول ۱-۲ فرم نظرخواهی در مورد تعیین رشته دانش آموزان
۶۶	جدول ۲-۲ خلاصه نتایج تحقیقات انجام شده در ایران
۷۰	جدول ۳-۲ خلاصه نتایج تحقیقات انجام شده در خارج از ایران
۷۴	جدول ۱-۳ توزیع دانش آموزان بر اساس جنسیت و پایه تحصیلی
۷۵	جدول ۲-۳ تعداد مدارس متوسطه منطقه ماهان
۷۵	جدول ۳-۳ توزیع دانش آموزان بر اساس رشته تحصیلی
۷۷	جدول ۴-۳ نمونه آماری دانش آموزان بر اساس رشته تحصیلی
۷۸	جدول ۵-۳ توزیع سوال های تحقیق بر اساس پرسشنامه
۷۷	جدول ۳-۳ توزیع دانش آموزان بر اساس رشته تحصیلی
۸۱	جدول ۱-۴ توزیع فراوانی وضعیت جنسیت دانش آموزان
۸۲	جدول ۲-۴ توزیع فراوانی وضعیت پایه تحصیلی دانش آموزان
۸۳	جدول ۳-۴ توزیع فراوانی وضعیت رشته تحصیلی دانش آموزان
۸۵	جدول ۴-۴ توزیع فراوانی، آماره های توصیفی و آزمون دو جمله ای، برای بررسی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی ارزش و اهمیت تحصیلی را برای دانش آموزان تبیین می کند
۸۸	جدول ۵-۴ توزیع فراوانی، آماره های توصیفی و آزمون دو جمله ای، برای بررسی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی در آشنایی دانش آموزان نسبت به مشاغل موجود در جامعه و شرایط و ضوابط ورود به مشاغل موثر است
۹۱	جدول ۶-۴ توزیع فراوانی، آماره های توصیفی و آزمون دو جمله ای، برای بررسی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی قادر است دانش آموزان را با ضرورت برنامه ریزی تحصیلی و شغلی تصمیم گیری و حل مسئله آشنا نماید
۹۴	جدول ۷-۴ توزیع فراوانی، آماره های توصیفی و آزمون دو جمله ای، برای بررسی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی می تواند آگاهی های لازم را در مورد رشته های مختلف نظام جدید آموزش متوسطه به دانش آموزان ارائه نماید
۹۶	جدول ۸-۴ توزیع فراوانی، آماره های توصیفی و آزمون دو جمله ای برای بررسی دانش آموزان نظام جدید آموزش متوسطه از رشته تحصیلی که انتخاب نموده اند رضایت دارند؟
۱۰۲	جدول ۹-۴ آماره های آزمون T برای مقایسه نظرات دانش آموزان دختر و پسر در خصوص هر یک از سوالهای اساسی تحقیق

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۱-۴ توزیع فراوانی وضعیت جنسیت دانش آموزان	۸۲
نمودار ۲-۴ توزیع فراوانی وضعیت پایه تحصیلی دانش آموزان	۸۳
نمودار ۳-۴ توزیع فراوانی وضعیت رشته تحصیلی دانش آموزان	۸۴
نمودار ۴-۴ درصد فراوانی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی ارزش و اهمیت تحصیل را برای دانش آموزان تبیین می کند؟	۸۵
نمودار ۵-۴ درصد فراوانی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی ارزش و اهمیت تحصیل را برای دانش آموزان تبیین می کند؟	۸۶
نمودار ۶-۴ آماره های توصیفی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی ارزش و اهمیت تحصیل را برای دانش آموزان تبیین می کند؟	۸۶
نمودار ۷-۴ درصد فراوانی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی در آشنایی دانش آموزان نسبت به مشاغل موجود در جامعه و شرایط و ضوابط ورود به مشاغل موثر می باشد؟	۸۸
نمودار ۸-۴ درصد فراوانی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی در آشنایی دانش آموزان نسبت به مشاغل موجود در جامعه و شرایط و ضوابط ورود به مشاغل موثر می باشد؟	۸۹
نمودار ۹-۴ آماره های توصیفی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی در آشنایی دانش آموزان نسبت به مشاغل موجود در جامعه و شرایط و ضوابط ورود به مشاغل موثر می باشد؟	۸۹
نمودار ۱۰-۴ درصد فراوانی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی قادر است دانش آموزان را با ضرورت برنامه ریزی تحصیلی و شغلی و اهمیت تصمیم گیری و حل مسئله آشنا نماید؟	۹۱
نمودار ۱۱-۴ درصد فراوانی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی قادر است دانش آموزان را با ضرورت برنامه ریزی تحصیلی و شغلی و اهمیت تصمیم گیری و حل مسئله آشنا نماید؟	۹۲
نمودار ۱۲-۴ آماره های توصیفی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی قادر است دانش آموزان را با ضرورت برنامه ریزی تحصیلی و شغلی و اهمیت تصمیم گیری و حل مسئله آشنا نماید؟	۹۲
نمودار ۱۳-۴ درصد فراوانی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی می تواند آگاهی های لازم را در رشته های مختلف نظام جدید آموزش متوسطه به دانش آموزان ارائه نماید؟	۹۴
نمودار ۱۴-۴ درصد فراوانی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی می تواند آگاهی های لازم را در رشته های مختلف نظام جدید آموزش متوسطه به دانش آموزان ارائه نماید؟	۹۵
نمودار ۱۵-۴ آماره های توصیفی آیا درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی می تواند آگاهی های لازم را در رشته های مختلف نظام جدید آموزش متوسطه به دانش آموزان ارائه نماید؟	۹۵
نمودار ۱۶-۴ درصد فراوانی آیا دانش آموزان از رشته تحصیلی که انتخاب نموده اند رضایت دارند؟ ۹۷	۹۷

- نمودار ۴-۱۷ درصد فراوانی آیا دانش آموزان از رشته تحصیلی که انتخاب نموده اند رضایت دارند؟ ۹۷
- نمودار ۴-۱۸ آماره های توصیفی آیا دانش آموزان از رشته تحصیلی که انتخاب نموده اند رضایت دارند؟ ۹۸
- نمودار ۴-۱۹ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع سوالهای اساسی ۹۸
- نمودار ۴-۲۰ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به ارزش و اهمیت تحصیل از دیدگاه دانش آموزان دختر و پسر ۱۰۲
- نمودار ۴-۲۱ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به آشنایی دانش آموزان نسبت به مشاغل موجود در جامعه از دیدگاه دانش آموزان دختر و پسر ۱۰۳
- نمودار ۴-۲۲ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به آشنا کردن دانش آموزان با اهمیت تصمیم گیری و حل مسئله از دیدگاه دانش آموزان دختر و پسر ۱۰۳
- نمودار ۴-۲۳ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به آگاهیهای لازم در مورد رشته های مختلف نظام جدید آموزش متوسطه از دیدگاه دانش آموزان دختر و پسر ۱۰۴
- نمودار ۴-۲۴ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به رضایت داشتن دانش آموزان از رشته تحصیلی از دیدگاه دانش آموزان دختر و پسر ۱۰۴
- نمودار ۴-۲۵ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به ارزش و اهمیت تحصیل از دیدگاه دانش آموزان پایه دوم و سوم ۱۰۸
- نمودار ۴-۲۶ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به آشنایی دانش آموزان نسبت به مشاغل موجود در جامعه از دیدگاه دانش آموزان پایه دوم و سوم ۱۰۸
- نمودار ۴-۲۷ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به آشنا کردن دانش آموزان با اهمیت تصمیم گیری و حل مسئله از دیدگاه دانش آموزان پایه دوم و سوم ۱۰۹
- نمودار ۴-۲۸ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به آگاهیهای لازم در مورد رشته های مختلف نظام جدید آموزش متوسطه از دیدگاه دانش آموزان پایه دوم و سوم ۱۰۹
- نمودار ۴-۲۹ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به رضایت دانش آموزان از رشته تحصیلی که انتخاب نموده اند از دیدگاه دانش آموزان پایه دوم و سوم ۱۱۰
- نمودار ۴-۳۰ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به ارزش و اهمیت تحصیل از دیدگاه دانش آموزان رشته های مختلف ۱۱۷
- نمودار ۴-۳۱ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به آشنا کردن دانش آموزان با مشاغل موجود در جامعه از دیدگاه دانش آموزان رشته های مختلف ۱۱۷
- نمودار ۴-۳۲ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به اهمیت تصمیم گیری و حل مسئله از دیدگاه دانش آموزان رشته های مختلف ۱۱۸

- ۳۳-۴ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به آگاهیهای لازم در مورد رشته های مختلف از دیدگاه دانش آموزان رشته های مختلف ۱۱۸
- ۳۴-۴ نمودار جعبه ای برای مقایسه توزیع نمرات مربوط به رضایت دانش آموزان از رشته تحصیلی که انتخاب نموده اند از دیدگاه دانش آموزان رشته های مختلف ۱۱۹

فصل اول

طرح مسأله

مقدمه:

آموزش و پرورش نهادی اجتماعی است که در بالندگی هویت فرد و تبلور شخصیت وی، می تواند نقش بسیار مهمی را بازی کند. مدرسه از آن رو که در رشد شخصیتی نقش حیاتی دارد که اولاً در دورانی از تکامل او وارد عمل می شود که یادگیری به سهولت انجام می شود. ثانیاً، با کنترل مثبتی که مریان کودکان و نوجوانان اعمال می کنند، امر بالندگی و رشد شخصیتی آنان را در جهت زندگی فردی و اجتماعی مفید، سرعت می بخشند.

دانش آموزان تنها برای آن به مدرسه نمی روند که مهارت بیاموزند و معرفت آموزند، بلکه مدرسه در جهت رشد آفرینندگی و راهنمایی او نیز وظیفه حتمی دارد. آموزش مهارتها و رشد خلاقیت، بدون یک برنامه صحیح راهنمایی میسر نمی باشد. راهنمایی دانش آموزان از آن جهت ضروری است که الگوهای رفتاری، و ویژگی های شخصیتی آنان از فردی به فردی دیگر متفاوت است، و از این رو لازم می آید، علاوه بر کار کردن در گروه، به فرد فرد آنان نیز توجه شود، و کمک های متناسب به هر کدام از آنها فراهم آید. تنها در این صورت است که می توانیم مطمئن شویم که به کیفیت تعلیم و تربیت توجه لازم مبذول شده است (قاضی، ۱۳۷۲، ص الف و ب)

رشد سریع جمعیت دانش آموزی و لزوم توجه به استعدادها و تفاوت های فردی؛ آنان و همچنین گسترش علوم و فن آوری و توسعه رشته ها و گرایش های تحصیلی در آموزش متوسطه و عالی، و همچنین گوناگونی و دامنه وسیع مشاغل در جامعه امروز و ارتباط تحصیلات با شغل ایجاب می کند دانش آموزان برای آینده تحصیلی، شغلی خود برنامه ریزی کنند. بدون شک برنامه ریزی تعیین و تصریح هدف است و آن نیز به اطلاعات منظم و دقیق از امکانات و مشاغل و تخصص های مورد نیاز جامعه است. (شفیع آبادی، ۱۳۷۳، ص ۱)

تحول جامعه سنتی به صنعتی مشکلات فراوانی را در تصمیم گیری مناسب شغلی و حرفه ای بوجود می آورد. به عنوان مثال می توان گفت در جامعه صنعتی به علت تنوع و تعداد حرف و مشاغل و نیز پیچیده بودن روابط بین افراد، طرح ریزی حرفه و انتخاب شغل با مشکلات زیادی مواجه است. از نظر روانی و نیز اجتماعی قابل مطالعه و بررسی است. با پیاده کردن برنامه های صحیح راهنمایی شغلی و حرفه ای در مدارس و جامعه، می توان طرح ریزی حرفه ای را به درستی اجرا و از بروز بیکارهای پنهان و

آشکار تا حدود زیادی پیشگیری نمود. (شفیع آبادی، ۱۳۷۲، ص ۱۹)

راهنمایی شامل ارزیابی با ترکیب ماهرانه ای از معیارها و پیش بینی شخصیت آینده نوجوان است. مدرسه باید قادر به ارائه تصویر روشنی از توانایی های هر یک از دانش آموزان باشد، بنابراین تا آن جایی که امکان پذیر باشد باید مشاورین راهنمایی شغلی برای کمک به انتخاب رشته تحصیلی مناسب (با توجه به نیاز بازار کار) در دسترس باشند؛ مشکلات یادگیری را تشخیص دهند، و هنگام ضرورت در مورد حل مشکلات اجتماعی نیز دانش آموزان را یاری دهند. (وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۷۶، ص ۱۴۳ و ۱۴۴)

با توجه به مطالب ذکر شده لازم است در مورد میزان تاثیر درس برنامه ریزی تحصیلی - شغلی در افزایش اطلاعات و آگاهی دانش آموزان به منظور انتخاب رشته تحصیلی مناسب، تحقیقی انجام بگیرد.

۱-۱. موضوع تحقیق:

بررسی میزان تاثیر درس برنامه ریزی تحصیلی و شغلی در انتخاب رشته تحصیلی از دیدگاه دانش آموزان مدارس متوسطه منطقه ماهان.

۱-۲. بیان مسأله:

آموزش متوسطه مصادف با زمانی است که جوانان راهی را که به سوی زندگی شغلی آینده منتهی می شود انتخاب می کنند. راهنمایی شغلی که دانش آموزان را قادر به انتخاب یکی از مسیرهای مختلف می کند نباید درهای ورود به امکانات دیگر و امکانات بعدی را ببندد. نظام آموزشی باید به قدر کافی انعطاف پذیر باشد تا تفاوت های فردی را در سازماندهی طرح تحصیل در نظر بگیرد و ارتباطی میان دوره های مختلف تحصیلی برقرار کند.

انتخاب مسیر خاصی از آموزش عمومی یا حرفه ای باید بر اساس ارزیابی دقیق نقاط ضعف و قوت دانش آموزان تعیین شود. ارزیابی های تحصیلی که بخشی از ارزیابی های عمومی به شمار می آیند نباید با تکیه بر مردودی و یا معیارهای کلیشه ای دانش آموزان ضعیف تر را به سمت کارهای عملی هدایت کنند و یا دختران را به دور از تکنولوژی و علم نگهدارند. (وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۷۶، ص ۱۴۳)

دانش آموزان دوره متوسطه با انتخاب شغل و اشتغال فاصله زیادی ندارند، در نتیجه مقدمات اشتغال باید فراهم آید، در پایان این دوره اساسی، دانش آموزان باید با توجه به آموخته های خود بتوانند به بازار

کار راه یابند و زندگی مستقلی را آغاز کنند. لذا اطلاعات شغلی ارائه شده در آموزش متوسطه باید جوانان را برای درک و پذیرش مسئولیت های شغلی آماده سازد. مخصوصا این اطلاعات و نیز آموزش ها باید طوری ارائه شوند تا آن دسته از جوانان که به هر دلیل قادر به ادامه تحصیل دانشگاهی نمی شوند، آماده اشتغال و جذب بازار کار گردند. همچنین به آن گروه از جوانانی که وارد دانشگاه می شوند، کمک کند تا رشته صحیح و مناسب به تحصیلات خود ادامه دهند.

(شفیع آبادی، ۱۳۷۰، ص ۳۵)

گاهی اوقات انتخاب رشته تحصیلی و موضوعات درسی یک محصول بی جهت و تحت تاثیر آرزو و امیال والدینش قرار می گیرند، ممکن است آرزو ها و امیدها ی آنان از آنهایی که وی برای خویشتن دارد متفاوت باشد. در چنین صورتی، دانش آموزان باید با مشاور مدرسه خود یا با معلمی گفتگو کند که ممکن است بتواند هم به او و هم به والدینش کمک نماید تا بر روی برنامه ای که با علایق و توانایی های دانش آموزان تناسب بیشتری دارد، به توافق برسند. (شر تزر، ۱۳۶۶، ص ۳۱۲)

یکی از مهمترین فعالیت های مشاوران در نظام جدید متوسطه، ارائه راهنمایی و خدمات مشاوره تحصیلی و شغلی دانش آموزان است که تحقق این هدف از طریق اجرای درسی تحت عنوان " برنامه ریزی تحصیلی و شغلی " برآورده خواهد شد. با توجه به مطالب فوق الذکر، این تحقیق به دنبال آن است که میزان تاثیر درس برنامه ریزی تحصیلی - شغلی در افزایش آگاهی ها، در انتخاب رشته تحصیلی و شغلی دانش آموزان نظام جدید آموزش متوسطه از دیدگاه دانش آموزان را در منطقه ماهان مورد بررسی قرار دهد.

۱-۳. اهمیت و ضرورت تحقیق

آگاهی و نگرش اصولی و واقع بینانه دانش آموزان در خصوص تحصیل و شغل به دلیل تاثیر آن در عملکرد آنان و انتخاب راهی که به موفقیت و سعادت دانش آموزان ویا عکس آن منتهی خواهد شد، مسأله ای است که همواره ذهن مسئولین ذیربط را به خود مشغول داشته و در این راستا مطالعاتی در ارتباط با آشنایی و شناخت میزان آگاهی و نگرش دانش آموزان به ویژه در دوره دبیرستان در خصوص تحصیل و شغل و عواملی که می توانند بر آن اثر گذار باشند، صورت گرفته است. دیدگاه و نگرش دانش آموزان نسبت به تحصیل و شغل با توجه به تاثیر آن در بروز استعداد های فردی و پیامد آن در